

Stefan Banach

Wydział Matematyki
i Nauk Informatycznych

Politechnika Warszawska

Krótki kurs historii matematyki

Semestr letni 2015/2016

Paulina Kociszewska

Michał Lewandowski

Paweł Wicherek

Dzieciństwo

- Stefan Banach urodził się 30 marca 1892 roku
- Matka – Katarzyna Banach
- Ojciec – Stefan Greczek
- Został oddany pod opiekę Franciszce Płowej
- Szkoła ludowa
- Gimnazjum nr IV w Krakowie (dr. Kamil Kraft)
- Juliusz Mien (fotograf, język francuski)
- Henryk Siemiradzki (malarz, szachy)
- W 1910 roku Banach zdał maturę (Roman Kałuża, ks. Paweł Pyłka – paradoks omnipotencji)
- Witold Wilkosz – Wydział Filologiczny UJ, Banach – Mechanika PW

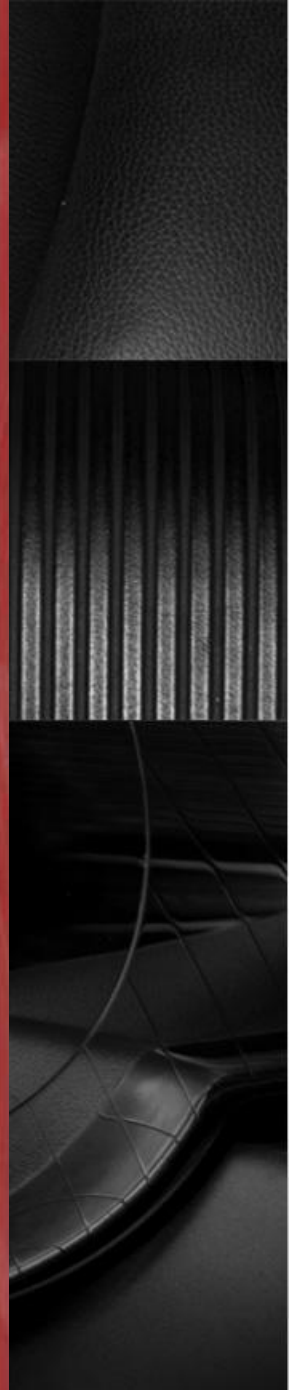
Kraków – Lwów – Kraków

- Dlaczego Banach wyjechał z Krakowa?
- Praca (korepetycje, statysta – „Halka” Stanisława Moniuszki)
- Studia we Lwowie (półdyplom)
- Powrót do Krakowa latem 1914 roku
- Stanisław Zaremba – wykłady matematyczne
- Otton Nikodym – całka Lebesgue’a (1916, Planty)
- Hugo Steinhaus
- „Biuletyn Akademii Krakowskiej” - O zbieżności w przeciętnej szeregu Fouriera , „Fundamenta Mathematicae”
- Władysław Ślebodziński, Włodzimierz Stożek, Leon Chwistek
- Towarzystwo Matematyczne (1919) -> Polskie Towarzystwo Matematyków

Praca doktorska

„O operacjach na zbiorach
abstrakcyjnych i ich
zastosowaniach do równań
całkowych”

Łucja Braus

Problemy finansowe Banacha

- Wrzesień 1922, Banach prosi o zaliczkę w wysokości dwumiesięcznych poborów na pokrycie kosztów przeprowadzki do nowego mieszkania.
- Październik 1923, senat UJK odmawia wypłacenia kolejnej zaliczki.
- Kwiecień 1924, rektorat UJK żąda od Banacha zwrotu wypłaconych mu nienależnych pieniędzy.
- Wrzesień 1930, Banach prosi rektora UJK o zaliczkę w wysokości trzymiesięcznych poborów na pokrycie kosztów leczenia żony.
- Listopad 1930, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wypłaca Banachowi 2500zł zasiłku na pracę naukową, a potem przez dwa lata nie może się doczekać sprawozdania z postępów badań. Komunalna Kasa Oszczędnościowa musi przez uniwersytecką kwesturę dochodzić spłaty kolejnych rat pożyczki, w końcu sprawa trafia do komornika. Banach bierze pożyczki nawet pod zastaw przyszłego zasiłku z funduszu pogrzebowego Związku Profesorów Wyższych Uczelni.

Księga Szkocka – 17 lipca 1935

- *Kiedy przestrzeń metryczna da się zmetryzować tak, aby stała się kompaktyczną zupełną, przy czym ciągi zbieżne wg starej metryki mają być zbieżne wedle nowej?*

Księga Szkocka – zadanie o Palaczu

- *Pewien mężczyzna używał dwóch pudełek zapalek. Wyciągał zapalniczki z pudełka wybranego na chybił trafił. Po jakimś czasie okazało się, że jedno pudełko jest puste. Jakie jest prawdopodobieństwo, że w drugim pudełku zostało dokładnie k zapalek, jeśli wiadomo, że na początku w każdym pudełku było po n zapalek?*

Początki drugiej wojny światowej

- Gdzie uciec przed wojną?
- Stefan Greczek i Antonina
- *„Najważniejszy wydział”* – Banach dziekanem Wydziału Matematyczno-Fizycznego
- Kazimierz Szałajko, pomoc kuzynowi matematyka
- *„Sny o więzieniu, z którego nie można się wydostać”*

Wybuch wojny niemiecko-sowieckiej

- *„Patrzył długo na mnie, po czym wzruszył ramionami i powiedział po prostu, że nas kocha i że tak właśnie postępuje każdy Banach” – konferencja w Kijowie*

Lata 1942- 1944

- Banach zostaje karmicielem wszy w Instytucie Badań nad Tyfusem Plamistym i Wirusami prof. Rudolfa Weigla; pracuje tam także jego syn – student medycyny do czasu aż Lwów zajmują Rosjanie (1943)
- Ucieczka syna ze Lwowa
- „Pożegnalne” spotkanie z synem
- Jesień 1944 – przesłuchiwanie

1945 – ostatni rok

- Styczeń 1945 – Lecznica Salus przy ulicy Senatorskiej
- Asystenci pomocni do samego końca
- „Wykładał do ostatniej chwili” - Feliks Barański
- Czerwiec – wieści o pogorszeniu się stanu ojca – wiza w jedną stronę
- 31 sierpnia 1945 – powrót
- „tramwajem z dworca”

31 sierpnia 1945 - śmierci

- Do końca żona oraz Władysław Niklibroc
- „Szereg ostatnich miesięcy spełniał funkcję niańki wobec ojca i mej nieszczęśliwej matki, opiekuna i chłopca na posyłki. Nie wiem, skąd w tej małej postaci brało się tyle hartu i złotego serca” – Stefan Banach junior
- 4 września 1945 – ostatni taki pogrzeb
- Nieopodal Marii Konopnickiej oraz Konstantego Orдона